

**TJEDAN JUBILEJA - ČETVRT STOLJEĆA AUSTRIJSKE ČITAONICE
GRADSKA I SVEUČILIŠNE KNJIŽNICE OSIJEK (1995.-2020.)**

Broj
bibliografske
jedinice

374

Siniša Petković

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
spetkovic@gskos.hr

2020. godina, godina je u kojoj se navršava 25. obljetnica djelovanja Austrijske čitaonice Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. Svih tih godina, ona nije bila samo knjižnica za austrijsku nacionalnu manjinu i govornike njemačkoga jezika, nego i svojevrsni kulturni centar za srednjoeuropske integracije.

Austrijska čitaonica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek središnja je knjižnica Austrijanaca i jedna od jedanaest središnjih knjižnica nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Za korisnike je otvorena 1995. godine u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova Republike Austrije kao odsjek Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek s ciljem osiguravanja dostupnosti knjigama i drugim izvorima informacija na njemačkom jeziku pripadnicima austrijske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj te potpore očuvanju, njegovanju i promicanju njihovih kulturnih i nacionalnih vrijednosti.

Sustavom austrijskih knjižnica u inozemstvu, tzv. Österreich-Bibliotheken im Ausland, Republika Austrija na svim onim prostorima gdje žive pripadnici austrijske nacionalne manjine vodi o njima brigu na različite načine, osiguravajući zadovoljavanje osnovnih knjižničnih i kulturnih potreba, pri čemu se i pripadnicima drugih naroda predstavljaju osnovne kulturne i duhovne vrijednosti ove zemlje i naroda. Organizaciju i koordinaciju austrijskih knjižnica i čitaonica u inozemstvu vodi Odjel za kulturu Saveznoga ministarstva za Europu, integraciju i međunarodne poslove Republike Austrije, uz potporu lokalnih veleposlanstava i austrijskih kulturnih foruma, a infrastrukturu i osoblje osiguravaju ustanove u kojima su smještene knjižnice. Za sve knjižničare austrijskih knjižnica u inozemstvu svake se godine organiziraju jednotjedni seminari o austrijskoj književnosti i kulturi, a u organizaciji i pod pokroviteljstvom Republike Austrije održavaju se u Beču i okolnim gradovima.

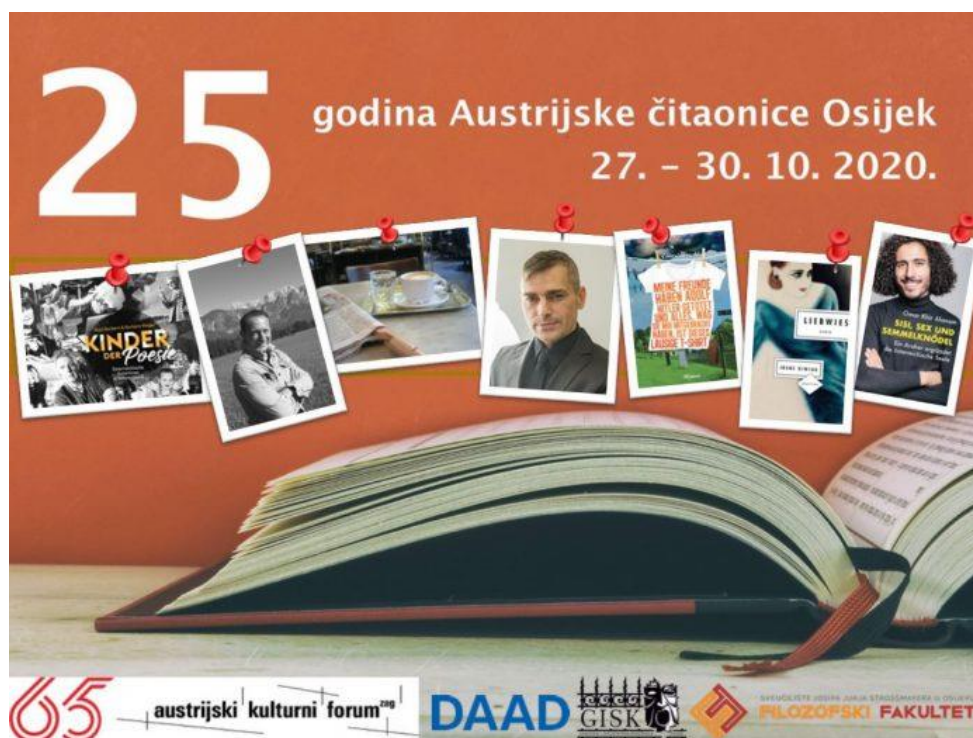

Inicijativa i prvi kontakti za osnivanjem Austrijske čitaonice u Osijeku pojavili su se još 1988. između Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek i Austrijskog kulturnog instituta, no

zbog ratnih zbivanja ostvarivanje projekta započinje tek 1993. godine, a vodio ga je Rektorat Sveučilišta u Osijeku. Nakon završetka uređenja prostora, 1996., prigodom posjeta bivšeg austrijskog ministra vanjskih poslova, dr. Aloisa Mocka Osijeku i Hrvatskoj, upriličeno je svečano otvorenje Austrijske čitaonice u nazočnosti brojnih dužnosnika.

Danas Austrijska čitaonica djeluje kao poseban odsjek GISKO-a s ciljem zadovoljavanja knjižničnih potreba austrijske i njemačke nacionalne manjine i upoznavanja većinskog i drugog manjinskog stanovništva s austrijskim kulturnim i duhovnim stvaralaštvom te njihovom povijesti koja je i naša zajednička povijest. Uz osnovnu knjižničnu djelatnost,

Austrijska čitaonica organizira i sudjeluje u realizaciji značajnog broja prigodnih događanja koji su bitan čimbenik u promociji njemačkoga jezika i austrijske kulture, povijesti i znanosti, poput Dana austrijske kulture (od 2010.) i obilježavanja Međunarodnoga dana materinskoga jezika (od 2012.). Najvažnija ustanova s kojom Austrijska čitaonica surađuje jest Austrijski kulturni forum iz Zagreba, a programi se ostvaruju u suradnji s mnogim kulturnim, znanstvenim i obrazovnim ustanovama u Osijeku.

Austrijska je čitaonica tijekom svojih dvadeset i pet godina postojanja u suradnji s Odsjekom za njemački jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku, Austrijskim kulturnim forumom Zagreb i drugim ustanovama u kulturi grada Osijeka, ali i samostalno organizirala niz događanja, poput izložbi o austrijskoj povijesti, kulturi i književnosti, književnih večeri, susreta s piscima iz Austrije, filmskih projekcija, posjeta osnovnoškolaca, srednjoškolaca i studenata s profesorima.

Pod pokroviteljstvom Austrijskog kulturnog foruma i Njemačke službe za akademsku razmjenu, u organizaciji Odsjeka za Njemački jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku, Austrijske čitaonice Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek u nešto drugačijim, neuobičajenim okolnostima, obilježena je 25. obljetnica. Naime, zbog pandemije uzrokovane virusom SARS-CoV-2, četverodnevni program održan je putem mrežne platforme Zoom, dakle, u mrežnom okruženju, što je naišlo na vrlo velik odaziv posjetitelja. Program je trajao u razdoblju od 27. do 30. listopada 2020., a posjetitelji su svakodnevno mogli uživati bogatom programu koji se prvoga dana sastojao od pozdravnog govora i kratkog filma „Virtualno vodstvo kroz Austrijsku čitaonicu Osijek“. Potom je predstavljena knjiga s Barbarom Rieger i Alainom Barberom „Djeca poezije – austrijski autor i autorice u crno-bijelom – Crno-bijele impresije iz bečkih kavana. Barbara Rieger i Alain Barbero tim su iz snova kada se radi o prepričavanju priče putem portreta te vođenju čitatelja kroz uzbudljive putopise. Francuski fotograf i austrijska autorica zajedno su priredili već dvije foto-monografije: Melanž poezije, objavljena 2017. i Djeca poezije 2019. (obje kod nakladnika Kremayr & Scheriauer). Monografije prikazuju suvremene austrijske autorice i autore. U Melanž poezije smješteni su u njihovo "prirodno stanište": kavanu. Rieger i Barbero uspješno time povezuju književnost i kavansku kulturu. U „Djeca poezije“ putovanje vodi u prošlost: Autori rođeni između 1924. i 1994. pričaju o svojem djetinjstvu i o mnogim drugim zgodama i nezgodama.

Čitanjem i kratkim filmom s Christianom Kösslerom „Duhovi, smrt i vrag“ – jezivo i neobjašnjivo iz austrijskih Alpa insbruški je autor Christian Kössler predstavio tajnovite, jezive kratke priče i poveo goste u svijet mimo granica zamislivog. U svojim pričama legende o duhovima i vrazima iz austrijskih Alpa prenio je u sadašnjost, otkrio njihovu pozadinu kao i priču nastanka prve zbirke legendi. Gosti su potom imali priliku pogledati filmsko uprizorenje „Grenzgänger“ nastalo u suradnji Felixa Gorbacha i Moritza Neumayra prema istoimenoj priči autora.

Kroz predavanje dr. sc. Daniela Zeca „Egon Schiele i Oskar Kokoschka – prominenti austrijskog ekspresionizma“ gosti su imali priliku upoznati dva velika austrijska slikara moderne Eгона Schielea i Oskara Kokoschku. Slikari su to izuzetnih umjetničkih osobnosti i osebnih biografija, upisani u povijest moderne umjetnosti kao vodeći predstavnici ekspresionizma u Austriji i u Europi. I danas se njihova umjetnička djela ubrajaju u najznačajnije primjere moderne umjetnosti uopće. Obojici je umjetnika ljudski lik, reprezentiran kroz teme akta i portreta, bio polazištem i sredstvom psiholoških interpretacija ostvarenih sugestivnim i agresivnim prizorima te adekvatnim likovnim izražajnim sredstvima.

Posljednja večer jubileja obilježena je Diskusijom pod nazivom „Mogućnosti i perspektive mladih autorica i autora u Austriji i Europi“ s Eliasom Hirschlom, Irene Diwiak, Omarom Khirom Alanamom i Barbi Marković. U zanimljivoj diskusiji u prvom planu stoje mogućnosti i perspektive mladih autora današnjice. Troje mladih autora govorilo je o tome kako su se snašli na književnoj sceni njemačkog govornog područja i pred koje ih je izazove dovela pandemija Covida-19.

